Верујем да ће правда на крају победити

Пише: Вук Јеремић
недеља, 10 јул 2011 11:46

(Уводно излагање на 20. годишњем заседању Парламентарне скупштине Организације за безбедност и сарадњу у Европи , Београд, 9. јул 2011)

Поштовани парламентарци,

Екселенције,

Даме и господо,

Дозволите ми да на почетку захвалим Сузани Грубјешић на уводној речи и на њеном изузетном залагању и преданости коју испољава у својству шефа српске делегације при Парламентарној скупштини ОЕБС-а.

Имаћу част да вам се данас и званично обратим у пленуму 20. годишњег заседања. Сада бих желео да кажем нешто више о садржају нацрта резолуције под називом “Борба против нелегалне трговине људским органима” коју је јуче прихватио Трећи комитет Парламентарне скупштине ОЕБС-а. Сутра је предвиђено гласање о тој резолуцији.

Желео бих да вас најискреније замолим да учините све што је у вашој моћи како би се спречило насилно одузимање, кријумчарење и трговина људским органима. Верујем да ово треба да постане једна од најважнијих тема на целокупном простору ОЕБС-а.

Један од најнепосреднијих начина на који можете да помогнете јесте усвајање строжнијих закона против ове монструозне праксе коју спроводе организоване криминалне мреже.

Други начин борбе против трговине људским органима јесте даље ангажовање кроз мултилатералне организације. На пример, у Савету Европе, у току је припрема нацрта конвенције. Такав инструмент представљао би добру основу за универзалну заштиту у тој области.

ОЕБС и сам даје свој велики допринос том циљу. Специјални представник Организације и Координатор за борбу против трговине људима, Марија Грација Ђанмаринаро, ускоро ће представити резултате своје студије о овом стравичном облику организованог криминала.

Надам се да ће то дати подстрек за предузимање одлучне акције у Уједињеним нацијама на основу резолуције 59/156, коју је Генерална скупштина усвојила 2004. године, под називом “Спречавање, борба и кажњавање трговине људским органима.” У блиској будућности, Република Србија, заједно са још неколико држава, планира да започне припрему нацрта једне обавезујуће конвенције којом би се трговина људским органима прогласила кривичним делом.

Даме и господо,

У нацрту резолуције Парламентарне скупштине ОЕБС-а каже се “да је трговина људским бићима један од најтежих злочина против човечности и да је трговина људским органима његов најекстремнији облик.” У том нацрту резолуције изражава се посебна забринутост због “киднаповања и трговине људима ради узимања њихових органа, нарочито током ратних сукоба.” У резолуцији се изричито наводи резолуција Парламентарне скупштине Савета Европе број 1782 (2011) којом је 25. јануара огромном већином усвојен извештај вашег колеге, швајцарског сенатора Дика Мартија, под насловом “*Нехумано поступање према људима и нелегална трговина људским органима на Косову*
.”

Озбиљност тих ужасних тврдњи уздрмале су савест човечанства. Оне су на светлост

дана изнеле оно што се одавно сумњало, то јест да тзв. Ослободилачка војска Косова – чији су припадници тренутно високи политички функционери у Приштини – сноси одговорност за киднаповање стотине српских цивила пре, током и након конфликта из 1999.године, као и да су киднапована лица са Косова пребацивана у тајне логоре у Републици Албанији.

Заробљеници су, према наводима Извештаја, били присилно подвргавани хируршким захватима и остављени да умру. Њихови органи продавани су на међународном црном тржишту – при чему је траг водио не само до земаља са простора ОЕБС-а, већ и до неких делова Африке, Азије и Блиског истока.

Даме и господо,

Овде се ради о стравичној пракси до сада незабележеној у крвавим аналима бруталних ратова у Европи.

Уколико се ове тврдње докажу, ОВК ће бити оптужена за једну потпуно нову категорију ратних злочина – или, како је дефинисано у вашем нарту резолуције, за екстреман злочин против човечности.

Не сме бити никакве сумње у погледу тога да се ове озбиљне оптужбе морају детаљно истражити. Све препреке на путу откривања истине о овим незапамћеним зверствима морају бити без изузетка отклоњене.

У циљу задовољења правде, од суштинског је значаја темељита и независна кривична

истрага у вези са узимањем и трговином људских органа на Косову.

За овај задатак неопходан је мандат Савета безбедности Уједињених нација, из најмање два непобитна разлога.

Прво, како би се заиста спречило да починиоци остану некажњени. Једино истрага спроведена под окриљем Савета безбедности може да обезбеди пуну сарадњу свих земаља чланица Уједињених нација. У супротном, неки од учесника у овом ратном злочину могли би остати ван домашаја правде. Било би довољно да напусте Косово и да оду у једну од више 180 земаља света које са Еулексом немају споразум о екстрадицији.

Да не буде никакве забуне, Еулекс има реална ограничења у погледу јурисдикције. Овај озбиљан проблем може се решити једино кроз механизам Савета безбедности и обавезујућу снагу Седмог поглавља Повеље УН.

Други разлог због којег морамо ићи кроз Уједињене нације јесте спречавање једног веома узнемиравајућег преседана.

Чињеница је да је у свим претходним случајевима озбиљних ратних злочина на Балкану – без обзира којој страни су починиоци припадали и без обзира на њихове политичке улоге – Савет безбедности је давао изричит мандат за истрагу.

Нажалост, и даље смо сведоци жестоког отпора таквој одлуци.

Мислим да је коначно дошло време да се отворено запитамо: зашто?

Шта може бити разлог да се за осумњичене за трговину људским органима прави изузетак? Да ли би они требало да уживају посебне привилегије, имунитете или заштиту, или би и за њих требало да важе исти стандарди као и за остале ратне злочинце на Балкану?

Верујем да би овакав начин размишљања требало да преовлада посебно у контексту ОЕБС-а. Ова организација је од самог свог оснивања била привржена избегавању двоструких аршина у заштити људских права. То је један од њених основних принципа и циљева.

Због чега наилазимо на жесток отпор неких чланова наше Организације да се у ову истрагу укључи Савет безбедности?

Искрено, немам одговор на то питање. Али у једно сам сигуран—и желео бих да с тим у вези будем у потпуности јасан: Србија неће попустити нити ће се повући у свом захтеву за задовољењем правде.

Не тражимо никакав ванредни положај, нити било какве посебне мере или стандарде. Ми само тврдимо да сви осумњичени за ратне злочине морају бити третирани исто. Не тражимо ништа више од тога, нити имамо морално право да пристанемо на било шта мање.

Даме и господо,

Дошли смо до суштине: ако се у ово не укључи Савет безбедности, постоји велика шанса да починиоци ових невероватно сурових злочина остану некажњени.

То никако не смемо допустити. Мислим да нико – без обзира на своју националну припадност или политичка уверења у погледу Косова – не сме овако нешто да прихвати.

Одбацивање уједначеног приступа питању ратних злочина не би представљао само морални неуспех највишег реда. То би било и одступање од политичке привржености унапређењу мира и стабилности у простору ОЕБС-а. Можда и најгоре од свега, то би обезвредило напоре које су до сада уложени како би се процес регионалног помирења привео успешном крају.

Драги пријатељи,

Упркос тренутним тешкоћама, верујем да ће на крају правда победити.

Верујем да се мора открити истина о оном што се догодило.

И такође верујем да они који су криви морају бити кажњени – што ће бити значајан допринос успостављању трајног мира између Срба и Албанаца на Балкану.

Желео бих своје иступање да завршим цитатом из резолуције коју је Савет Социјалистичке интернационале једногласно усвојио 2. јула. Овај пасус најсажетије представља приступ за који сам се данас заложио:

“Социјалистичка интернационала снажно подржава апел Генералног секретара УН да се спроведе детаљна, објективна и независна истрага у вези са наводима о нехуманом поступању према људима и нелегалној трговини људским органима током и после оружаних сукоба на Косову, као и намеру да Савет безбедности именује специјалног представника генералног секретара како би се обезбедила ефикасна истрага.”

Захваљујем на пажњи.